

نظریه مشورتی

قسمت دوم تنظیم: خالصی و شاملو احمدی

باز هم دادستان می تواند تکمیل موارد نقص را از باز پرس بخواهد نتیجتاً امتناع از اجرای آن تخلف انتظامی محسوب می شود بدینه است این فرض و امتناع به طریق اولی در مورد دادیار قابل تصویر نیست زیرا طبق بند «از» ماده ۳ همان قانون در صورت اختلاف مذکور می باشد.

قرارهای دادیار بایستی با موافقت دادستان باشند.

■ سوال ۲۶ - نیابت

نظریه شماره ۷ / ۴۳۴۱ - ۲۰ / ۱۱ / ۸۲ :

«قرار بازداشت موقت صادره بوسیله قاضی مجری نیابت در صورت اعتراض در دادگاه محل اجرای نیابت رسیدگی می شود. حکم خاصی در قانون آین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری پیش بینی نشده، اما به نظر می رسد چنانچه به هر علت موضوع نیابت تازمان تمدید قرار بازداشت موقت انجام نگردد، از آنجا که اعاده پرونده به مرتع معطی نیابت برای اجرای این تکلیف قانونی موجب اطالة دادرسی و احیاناً تضییع حقوق متهمن می گردد اولی این است که مرتع مجری نیابت نسبت به تمدید قرار بازداشت موقت اقدام کند و به اعتراض احتمالی متهمن نیز در دادگاه همان حوزه قضائی رسیدگی به عمل آید. مطابق بند «و» ماده ۳ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب سال ۱۳۸۱ تحقیقات مقدماتی کلیه جرایم بر عهده بازپرس می باشد، بنابراین در فرض استعلام، مرتع محترمی نیابت الزاماً باید پرونده را برای اجرای نیابت به بازپرس ارجاع نماید، زیرا در همان بند «و» تصریح شده که دادستان در جرایمی که در صلاحیت رسیدگی دادگاه کیفری استان نیست دارای کلیه وظایف و اختیارات بازپرس می باشد، ولذا از مفهوم مخالف این بند استبانته می شود که در جرایمی که در صلاحیت دادگاه کیفری استان است، دادستان دارای اختیارات بازپرس نمی باشگر اینکه بازپرس حضور نداشته و ایشان تا حضور بازپرس اقدامات لازم را برای حفظ جرم انجام دهد. با توجه به تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون مذکور در بالا برای رسیدگی به جرایمی که در این تبصره در صلاحیت دادگاه کیفری استان قرار گرفته، ترتیبات خاصی مقرر نموده و با عنایت به این که انجام تحقیقات به وسیله قضات دادرسرا در مورد این جرایم در قانون پیش بینی نشده و این سکوت مفн به معنی آن است که به لحاظ اهمیت اینگونه جرائم، و انقلاب حتی اگر بازپرس تحقیقات خود را کامل بداند

و یا وسیله ارتکاب جرم را به دادگاه محول می نماید تا دادگاه حکم راجع به استرداد اموال به صاحب آن یا اضطراب یا معدوم نمودن آن را صادر نماید. ضمناً مذکور می شود این اداره از پاسخگویی به بیش از سه سوال آنهم سه سؤال مرتبط با هم و در یک برگ استعلام مذکور می باشد.

■ سوال ۲۴ - قرار عدم خروج متهم

نظریه شماره ۷ / ۳۰۶۳ - ۱۸ / ۴ / ۸۲ :

۱) مستفاد از ماده ۳ اصلاحی مورخ سال ۸۱ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۵ / ۴ / ۷۳ که مقرر داشته... (وظایف و اختیارات دادرسای عمومی و انقلاب تا زمان تصویب آینین

اعلام نقص
توسط دادرسرا نسبت به یک، یا
چند قدره از اتهامات متهمن
دادرسی مربوطه طبق قانون آینین
دادگاهی دادگاههای عمومی و
انقلاب در امور کیفری مصوب
نیست و باز پرس مکلف است
طبق نظر دادستان و یا دادیار
نیست به رفع نقص از پرونده
اقدام نماید

■ سوال ۲۱ - اظهار رد به دادیار

نظریه شماره ۷ / ۹۵۳۵ - ۸۲ / ۱۱ / ۱۴ :

«گرچه دادرسرا تحت نظر دادستان انجام وظیفه می نماید ولی با توجه به مقادیر ماده ۴۸ قانون آینین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری اظهار رد به دادرسی تسلیم می شود» بنابراین در فرض استعلام نیز اظهار رد باید به دادیار تسلیم شود.

بازپرس

■ سوال ۲۲ - قید و حصری برای اقدامات بازپرس در این حالت که ناظر جرم مشهود بوده از قبل ضرورت ارجاع دادستان وجود ندارد.

«بند «اد» ماده ۳ اصلاحی
قانون تشکیل دادگاههای
عمومی و انقلاب مصوب
سال ۸۲ مواردی را که
بازپرس تکلیف به انجام
تحقیقات مقدماتی دارد، معین
کرده و یکی از آن موارد جرم مشهود
است مشروط بر این که بازپرس
شخصاً ناظر بر وقوع آن باشد

قانونگذار، قید و حصری برای اقدامات
بازپرس در این حالت (از قبل ضرورت
ارجاع دادستان) منظر ننموده و دلیل ندارد که اقدامات
و تحقیقاتی را که شروع کرده متوف نماید، زیرا بازپرس

به تبعیت از الزام قانونی باید تحقیقات را آغاز کرده ادامه دهد، النها به لحاظ اینکه اعمال نظارت دادستان بر جریان تحقیقات (موضوع بند «ه» همان ماده) آغاز مقدور باشد باید مراتب را به اطلاع وی برساند.

■ سوال ۲۳ - تکلیف اموال ناشی از جرم

نظریه شماره ۷ / ۷۱۸۰ - ۲۴ / ۸ / ۸۲ :

توقف اموال حاصل از جرم در جریان تحقیقات مقدماتی باستاند ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی و

ماده ۱۱۱ قانون آینین دادرسی کیفری فاقد منع قانونی است. عدم قید قرار مجرمیت در ردیف قرارهای منع تعقیب و موقوفی تعقیب دلیل جهت امتناع از صدور دستور توقیف اموال حاصل از جرم که در راستای اجرای مفاد ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی و ماده ۱۱۱ قانون آینین دادرسی کیفری است.

آنکه این قرار مجازات اسلامی و ماده ۱۱۱ قانون آینین دادرسی کیفری صورت می گیرد، نمی باشد. علت نیامدن قرار مجرمیت به دنبال یاد کنار قرارهای منع و

تفصیلی است که در مواردی که بازپرس قرار

صادر می شود، تکلیف اموال ناشی از جرم

مستفاد از بند «ان» ماده ۳ اصلاحی قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب مهرماه آن ۱۳۸۱ می‌توان گفت، تفویض نیابت به دادسرا در مورد اینگونه جرایم و زنا و لواط قانوناً جایز نیست و لذا در صورت ضرورت قاضی دادگاه می‌تواند به دادگاه کیفری استان نیابت بدهد.
 انت همچنانه می‌تواند مقدب به وقت احتیاطی باشد.

■ سوال ۲۰ - صدور قرارهای تأمین متعدد وجاہت قانونی ندارد.

در قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری، تعدد صدور قرار تأمین کیفری پیش بینی شده است و صدور قرارهای تأمین متعدد وجاہت قانونی ندارد و لذا در فرض مطروحه در سوال، دادسرا باید در مرود آتهامات متهم، من حيث المجموع یک قرار تأمین صادر نماید.

■ سوال ۳۱ - صدور قرار تأمین خواسته از طرف دادستان یادداشی دادرسرا فاقد منع قانونی است.

نظریه شماره ۷/۱۸۳۵ - ۲۱/۷/۸۲:

با توجه به این که مستفاده از بند «ان» ماده ۳ اصلاحی قانون اصلاح تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب قرار تأمین خواسته که به تقاضای شاکی خصوصی صادر می‌گردد از جمله قرارهایی است که صدور آن به وسیله بازپرس تجویز شده و طبق بند «و» ماده مزبور در غیر مواردی که رسیدگی در صلاحیت دادگاه کیفری استان می‌باشد در تحقیقات مقدماتی کلیه وظایف و اختیارات بازپرس به دادستان تفویض گردیده، صدور قرار تأمین خواسته از طرف دادستان یا دادیار دادسرا فاقد منع قانونی است و از این جهت که قرار مزبور قابل شکایت و اعتراض و مرجع رسیدگی نیز دادگاه می‌باشد،

با تایید قرار دادگاه ترتیب مذکور مغایری با نظریه شورای محترم نگهبان ندارد.

■ سوال ۲۲ - دادسرا مکلف به تعیت از نظر دادگاه است

نظریه شماره ۷/۸۰۶۱ - ۳/۱۰/۸۲:

با توجه به این که قرار در وقت اداری باشد یاد رفته باشند و موقعاً می‌باشد،

■ سوال ۲۵ - مهلت اعلام نظر دادستان

نظریه شماره ۷/۹۰۳۱ - ۱/۱۱/۸۲:

با توجه به بند ک و ل ماده ۳ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب در مواردی که دادستان با قرار صادره مجرمیت از سوی بازپرس موقوف باشد

مکلف است ظرف پنج روز از تاریخ وصول پرونده مبادرت به صدور کیفر خواست نماید، به عبارت دیگر مدت پنج روز مذکور مهلتی است که دادستان یا قرار صادره از سوی بازپرس مخالفت می‌نماید و یا با اعلام تقصی در تحقیقات پرونده را نزد بازپرس اعاده می‌نماید و یا موافقت با قرار مجرمیت کیفر خواست صادر می‌نماید.

■ سوال ۲۶ - قرار ترک تعقیب از ناحیه ذینفع قابل اعتراض است.

نظریه شماره ۷/۹۵۳۴ - ۸۲/۱۱/۱۱:

قرار ترک تعقیب براساس مقررات و قانون اصلاحی دادگاههای

قرار ■ سوال ۲۰ - صدور قرارهای تأمین متعدد وجاہت قانونی ندارد.

در امور کیفری، تعدد صدور قرار تأمین کیفری پیش بینی شده است و صدور قرارهای تأمین متعدد وجاہت قانونی ندارد و لذا در فرض مطروحه در سوال، دادسرا باید در مرود آتهامات متهم، من حيث المجموع یک قرار تأمین صادر نماید.

■ سوال ۳۱ - صدور قرار تأمین خواسته از طرف دادستان یادداشی دادرسرا فاقد منع قانونی است.

نظریه شماره ۷/۱۸۳۵ - ۲۱/۷/۸۲:

با توجه به این که مستفاده از بند «ان» ماده ۳ اصلاحی قانون اصلاح تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب قرار تأمین خواسته که به تقاضای شاکی خصوصی صادر می‌گردد از جمله قرارهایی است که

صدور آن به وسیله بازپرس تجویز شده و طبق بند «و» ماده مزبور در غیر مواردی که رسیدگی در صلاحیت دادگاه کیفری استان می‌باشد در تحقیقات مقدماتی کلیه وظایف و اختیارات بازپرس به دادستان تفویض گردیده،

تصدور قرار تأمین خواسته از طرف دادستان یا دادیار دادسرا فاقد منع قانونی است و از این جهت که قرار مزبور قابل شکایت و اعتراض و مرجع رسیدگی نیز دادگاه می‌باشد،

با تایید قرار دادگاه ترتیب مذکور مغایری با نظریه شورای محترم نگهبان ندارد.

■ سوال ۲۲ - دادسرا مکلف به تعیت از نظر دادگاه است

نظریه شماره ۷/۸۰۶۱ - ۳/۱۰/۸۲:

(الف) تحقیق راجع به مواردی که شاکی در لایحه اعتراضی خود اعلام نموده است به عهده دادگاه می‌باشد مگر این که دادگاه می‌باشد

■ سوال ۲۳ - دادسرا مکلف به تعیت از نظر دادگاه است

نظریه شماره ۷/۸۰۶۱ - ۳/۱۰/۸۲:

با توجه به این که دادگاه پرونده را اعاده نماید

دادگاه می‌باشد مگر این که در این صورت با توجه به تبصره یک ماده ۱۴۰ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب دادسرا مکلف به انجام موقر مورد نظر دادگاه می‌باشد. (ب) در مواردی که

دادگاه بر بنیان اعتراض شاکی نسبت به تقصی قرار منع تعقیب صادره از دادسرا اقدام می‌نماید دادسرا مکلف به تعیت از نظر دادگاه بوده بنابراین نسبت به اتحام

تحقیقات اقدام و پرونده تکمیلاً با قید موضوع به دادگاه تعیت می‌شود و بنیازی به صدور کیفر خواست ندارد.

■ سوال ۲۳ - در قانون اعتراض دادستان به قرار تأمین خواسته صادره از سوی بازپرس پیش بینی نگردیده بنابراین حدوث اختلاف نیز متصور نمی‌باشد.

نظریه شماره ۷/۸۸۰۵ - ۲۲/۱۰/۸۲:

می‌توان گفت، تفویض نیابت به دادسرا در مورد اینگونه جرایم و زنا و لواط قانوناً جایز نیست و لذا در صورت ضرورت قاضی دادگاه می‌تواند به دادگاه کیفری استان نیابت بدهد.

■ سوال ۲۷ - پرونده‌های مشکله در دادسرا در جهت تکمیل می‌تواند مقدب به وقت احتیاطی باشد.

نظریه شماره ۷/۳۰۶۴ - ۲۱/۴/۸۲:

پرونده‌های مشکله در دادسرا در جهت تکمیل می‌تواند مقدب به وقت احتیاطی بازپرس نظریات کارشناسان را ضروری بداند با ملاحظه اوراق پرونده مبادرت به اظهارنظر در امری به عنوان خبره نماید و یا در مواردی که بازپرس مواجه حضوری در امری را ضروری تشخیص دهد از لحاظ حقنظام و نسق و جلوگیری از اطاله دادرسی باستی اشخاص مذکور در فوق را در وقت و ساعت مقرر که قبل اتعیین نموده اند دعوت نماید.

■ سوال ۲۸ - کشیک

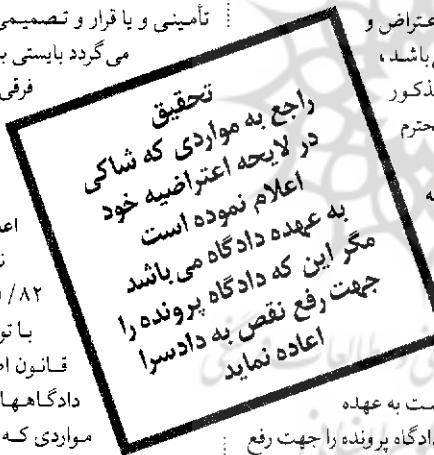
نظریه شماره ۷/۲۵۶۴ - ۲/۴/۸۲:

طبق بند «اب» ماده واحده قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب سال ۱۳۸۱ ریاست و نظریات بر ضایعاتین دادگستری از حیث وظایفی که به عنوان ضایعات بر عهده دارند با دادستان است لیکن این امر مجروری جهت صدور دستور دادستان به کلاتریها مبنی بر عدم ارسال گزارشات از ساعت معتبری به بعد نمی‌باشد. زیرا امر تحقیق در جرایم غیر قابل تعطیل است و جنبه فوریت دارد و اگر بازپرس در جرایم مهم جنایی به موقع و به فوریت دخالت نکند این امر موجب خواهد شد که دلایل و آثار جرم مبحوض شود یا شتبه به فرار نمایند و یا تبانی باشهود و مطلعین قضیه خواهد شد به همین جهت دادسراها حسب اقتضاء یک یا چند بازپرس را به عنوان کشیک تعیین و مراتب را به کلاتریها ابلاغ می‌نمایند تا پرونده‌های فوتی و فوری راحتی در خارج از وقت اداری به نظر بازپرس کشیک چه در محل کار چه در آدرس و نشانی محل مسکونی او بررسانند تا بازپرس به تکالیف قانونی خود عمل نماید. بنابراین صدور دستور به نحو مذکور در استعلام فاقد وجاہت قانونی است.

■ سوال ۲۹ - بازپرس صلاحیت انجام تحقیقات مقدماتی در جرائم داخل در صلاحیت دادگاه انقلاب یا عمومی را دارد.

نظریه شماره ۷/۴۰۹۴ - ۲۸/۵/۸۲:

طبق ماده ۳ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب سال ۱۳۸۱ دادسرا ای اعمومی و انقلاب مرجع رسیدگی مقدماتی نسبت به کلیه جرائم عمومی و جرائم داخل در صلاحیت دادگاه انقلاب است لذا تفکیک صلاحیت متفق است و هر بازپرس صلاحیت انجام تحقیقات مقدماتی در جرائم داخل در صلاحیت دادگاه انقلاب یا عمومی را دارد.

استعلام اساساً نمی تواند برخلاف مقررات این تبصره، دادسرا را ملزم به انجام تحقیقات نمایند، زیرا اقدام آنها برخلاف هدف و مقصد از وضع و تصویب این تبصره از قانون فرق الاشعار است مگر این که همانگونه که در قسمت اخیر تبصره مورد بحث تصریح گردیده به تشخیص دادستان، تحقیقات راجع به سایر جهات ضرورت داشته باشد.

سؤال ۴۱- در صورت نقض قرارنهایی از سوی دادگاه دادسرا مکلف به اجراء آن است و نمی تواند مجدد قرار منقضی را صادر کند.

نظیره شماره ۷ / ۲۷۲۹ / ۱۴ / ۸۳ : «دادگاه در مقام رسیدگی به اعتراض شاکی خصوصی نسبت به تصریح یا موقوفی تعییب جزایی در صورت احراز صحت و ورود اعتراض شاکی خصوصی، قرار مورد اعتراض را فسخ و رأی به جلب محکمه متهم صادر می کند. همانطور که در بند «ن» ماده ۳ اصلاحی ۱۳۸۱ قانون تشکیل دادهای عمومی و انقلاب تصریح شده است نظر دادگاه در این خصوص قطعی است ولذا دادسرا مکلف به اجراء آن است و نمی تواند مجدد قرار منقضی را صادر کند.»

سؤال ۴۲- کلیه پرونده های کیفری که مختصه می شود (قبل - بعد از تشکیل دادسرا) پس از صدور رأی یابید به دادستان ابلاغ شود.

نظیره شماره ۷ / ۳۴۸۶ / ۱۲ / ۵ / ۸۳ :

«باتوجه به بند (۱) ماده ۴ قانون ائمین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری و شیوه «ج» از بند (۲) ماده ۲۶ قانون ائمین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳ با اصلاحات ۱۳۸۱ و ماده ۱۰ این نامه اصلاحی قانون مرقوم که مقرر می دارد کلیه اختیارات رئیس حوزه قضائی مجده ایه دادستان محول می گردد. بنابراین کلیه پرونده ها اعم از اینکه قبل از تشکیل دادسرا در دادگاه رسیدگی شده و یا مستقیماً در دادگاه تحت رسیدگی بوده پس از صدور رأی یابید به دادستان ابلاغ گردتاً بتواند در مواعید مقرر به آرای مربوطه اعتراض نماید.»

سؤال ۴۳- شرکت دادستان در جلسات دادگاه زمانی ضرورت دارد که دادگاه برای رسیدگی در ماهیت قضیه تشکیل جلسه داده باشد.

نظیره شماره ۷ / ۴۶۸۱ / ۷ / ۶ / ۳۱ :

شرکت دادستان در جلسات دادگاه زمانی ضرورت دارد که دادگاه برای رسیدگی در ماهیت قضیه تشکیل جلسه داده باشد که در صورت عدم شرکت دادستان و یا نماینده اش تشکیل جلسه قانونی نخواهد بود، اما با توجه به اینکه جلسات دادگاه های عمومی جزوی که به منظور رسیدگی به موارد مدرج در استعلام تشکیل می شود جلسه اداری می باشد نه جلسه محاکماتی لذا حضور دادستان یا نماینده او در جلسات مذکور ضروری نخواهد بود.

دهد ظرف مهلت مقرر طبق ماده ۱۸ قانون مذکور می تواند نسبت به رأی صادره تجدیدنظر خواهی نماید.»

سؤال ۳۹- در قوانین جاریه اختلاف دادسرا و دادگاه پیش نشده است و دادسرا باید تصمیم دادگاه را اجرا نماید.

نظیره شماره ۷ / ۶۷۴۰ / ۱۴ / ۸ / ۸۲ :

«با عنایت به تبصره ۱ اصلاحی ماده ۱۴ اصلاحی ۱۳۸۱ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب در صورت حدوث اختلاف بین دادستان و بازارپرس در نوع جرم، حل خود تکمیل می نماید و نیز می تواند رفع نقص و تکمیل پرونده را با ذکر موارد نقض دادسرا مربوط درخواست کند؛ اگر دادستان به یکی از تکالیف قانونی خود که در ذیل بند (۳) ماده ۳ اصلاحی ۱۳۸۱ قانون مزبور احصاء شده عمل نکند و دادگاه هنگام برسی اجمالی پرونده به قصد احراز معد بودن آن برای صدور دستور تعیین وقت رسیدگی و دعوت طرفین - که علی الاصول باید همراه با ارسال رونوشت پا صوربر کیفرخواست برای متهمن باشد - متوجه شود که دادستان مطابق قانون نسبت به یک یا

آینین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور کیفری از ناحیه ذیفع قابل اعتراض می باشد.»

تعامل دادسرا و دادگاه

سؤال ۳۷- اختلاف بین دادگاه و دادسرا در تشخیص نوع جرم منتفی است.

نظیره شماره ۷ / ۳۷۳ - ۷ / ۲ / ۸۳ :

«مطابق قسمت آخر بند «ج» ماده ۳ اصلاحی قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب در صورت حدوث اختلاف بین دادستان و بازارپرس در ماده ۸ و ۹ قانون یاد شده که به موجب آنها دادگاهها بایستی مطابق قوانین رسیدگی به اتخاذ تصمیم نمایند و تصمیمات آنها بایستی مستند و مستدل باشد.

بنابراین اولاً: اختلاف بین دادگاه و دادسرا در تشخیص نوع جرم منتفی است. ثانیاً: چون دادسرا در معیت دادگاه است لذا هیچگاه دادگاه در رسیدگی و اتخاذ تصمیم و تشخیص نوع جرم و تطبیق مورد با قانون،تابع کیفرخواست دادسرا نیست و مطابق شخص خود، اقدام می نماید، بنابراین در

ما نحن فیه که دادگاه مورد را نگهداری مواد مخدوش تشریخ می دهد، برطبق

تشخیص خود اتخاذ تصمیم خواهد کرد و لازم نیست پرونده را به دادسرا اعاده کیفرخواست را اصلاح نماید و یا در مورد در معرض فروش قراردادن قانون جرم تعریف نشده به نحو مذکور در استعلام عمل نماید. به هر صورت دادگاه من حیث المجموع یک حکم صادر می کنند که در مورد در معرض فروش قراردادن حکم برابر و در مورد نگهداری مواد مخدوش حکم به مجاز صادر نماید.

سؤال ۳۸- امضاء حکم توسط دادستان یا دادیار مأمور در دادگاه بمنزله ابلاغ حکم است

نظیره شماره ۷ / ۲۹۴۲ / ۱۹ / ۴ / ۸۲ :

«بند ایج ماده ۱۴ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب سال ۱۳۸۱ در

مورد دادگاه های عمومی و جزائی و تبصره ۲ ماده ۲۰ همان قانون مربوط به حضور دادستان یا معاون او یا یکی از دادیاران در صورت تعیین دادستان در دادگاه کیفری استان می باشد و با عنایت به اینکه دادستان یا نماینده دادگاه کیفری استان دخالت دارند و پرونده پس از صدور حکم باید به امضاء دادستان یا دادیار مأمور در آن دادگاه برسد بنابراین این امضا حکم توسط دادستان یا دادیار مأمور در دادگاه ابلاغ حکم است و چنانچه دادستان صدور حکم را برخلاف نص قانون دادگاهها تشخیص

